

Üniversite Öğrencilerinin Çevreye Karşı İlgi Düzeylerinin Belirlenmesi: Adana Örneği

Determination of The Environmental Interest Levels of University Students: Adana Example

Prof. Dr. Gülsen Kırıl [ORCID: 0000-0002-0541-0178](#)
Research assistant Hande Şahin [ORCID: 0000-0002-5420-1823](#)

Abstract

Although the seriousness of environmental problems has been revealed by many researchers, the steps towards solution are not enough. It is very important to select the students as the target audience for measuring the perception and awareness levels of the university students, who are the future decision makers, about the environment, and also for the steps to be taken to solve the problems.

In this study, it was aimed to measure the level of interest of university students towards the environment with explanatory variables such as behavior, attitude, awareness, participation, risk, self-sacrifice, responsibility towards the environment using questionnaires, and it was compared with the help of socio-demographic variables (gender and income). The study group consists of 649 students between the ages of 18-24 studying at the Faculty of Economics and Administrative Sciences of Çukurova University.

According to the findings of the study, the variables of gender, income, risk, responsibility and participation did not affect the level of interest towards the environment; It was found that the variables of awareness, altruism and deduction from the standard of living for the environment affect the level of concern for the environment. The majority of the students argued that measures should be taken against environmental pollution. As a result, although most of the findings are a glimmer of hope for the future, it is suggested that more information and education should be given to young people about the environment.

1 Giriş

Çevre geniş bir tanım, anlam ve yorum yelpazesine sahip bir terimdir. Çevre bir bireyin, nesnenin, ögenin veya sistemin çevresi, çevrelendiği diğer tüm varlıkları içerir. Çevre, insan hayatını etkileyen canlı ve cansız tüm unsurların ve bunların etkilerinin toplamı olarak tanımlanabilir. Tüm canlı elementler hayvanlar, bitkiler, ormanlar, balıkçılık ve kuşlar iken, cansız elementler su, toprak, güneş ışığı, kayalar ve havayı içerir. Çevre, üretim için kaynaklar sunar ve aynı zamanda yaşam kalitesini artırır. Bir çevrenin kaynakları, toplum ve insanlar için yararlı olan herhangi bir madde, hizmet veya ayrıntı olabilir. Günlük yaşamın ihtiyaçlarını karşılayan herhangi bir şey olabilirler. Canlı organizmalardan ve bitkilerden beslenme, yemek pişirmek ve ulaşım için yakıt, rüzgâr, yağ vb. çevresel kaynaklara dâhildir. Her kaynak göreceli öneme ve önemli bir değere sahiptir.

Çevreyi korumak son derece önemlidir, çünkü doğanın ve insanların yararına gezegenimizi paylaşan türlerin çeşitliliğinin korunmasına yardımcı olur. Sağlıklı bir biyoçeşitlilik, temiz hava ve tatlı su, daha verimli topraklar, doğal afetlerden daha hızlı kurtulma yeteneği ve değişen iklime daha kolay uyum sağlama kapasitesi anlamına gelir. Çevre koruma, doğanın bizi ve gezegeni sağlıklı tutma işine devam etmesini sağlar. Çevreyi korumak son derece önemlidir, çünkü birçok çevresel bozulma geri döndürülemez veya düzeltilmesi yüzlerce yıl alacaktır ve ayrıca insanlar ve hayvanlar için çok tehlikeli olabilir.

İklim değişikliği ve küresel ısınma gibi çevre sorunlarının insan toplumları için varoluşsal tehditler oluşturduğu giderek daha belirgin hale gelmektedir. Dünya nüfusunun hızla artması, nükleer denemeler, bölgesel savaşlar, düzensiz endüstrileşme, çarpık kentleşme, verimlilik için kullanılan bazı zararlı tarım ilaçları ve buna benzer çeşitli kimyasal maddelerden kaynaklı çevre kirliliği gün geçtikçe artmaktadır (Çabuk ve Karacaoğlu, 2003, s. 190).

Sözü geçen birçok nedenden dolayı insanlar ekolojik değişimin en önemli nedenlerinden biridir. Bu yüzden ekolojiyi korumak için insanların üzerine büyük sorumluluklar düşmektedir. Kişilerdeki çevre ilgisi, bilgisi, duyarlılık, çevre koruma bilinci bu sorumlulukları alabilmesi için büyük öneme sahip etkenlerdir. Bir başka açıdan bakılırsa, kişinin hazır bulunuşu son derece önemlidir. Kişinin çevre eğitimi ilköğretimde başlar ve üniversitede son şeklini alır (Yücel ve Morgil, 1998, s. 85). Bu amaçla üniversite öğrencilerinin çevreye karşı ilgi durumunu belirlemek için bu çalışma yapılmaktadır.

2 Literatür

Çabuk ve Karacaoğlu (2003) çalışmasında, öğrencilerin, çevre duyarlılığı ve davranışlarına ilişkin görüşleri belirlemek için Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesindeki 439 öğrenciye anket uygulanmış ve sonuç olarak yeterli eğitim alamadıkları ve bazı kişisel özelliklere göre öğrencilerin çevre duyarlılıklarının değiştiği gözlenmiştir.

Atlı ve Uzun (2009) çalışmasında, Pearson korelasyon analizi kullanarak ortaöğretim öğrencilerinin çevreye yönelik ilgi düzeylerini, çeşitli araştırmacılar tarafından geliştirilen anketler yardımıyla ile test etmiştir. Öğrencilerin çevreye yönelik ilgisi ile davranış ve düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Öztürk (2010) çalışmasında, Süleyman Demirel Üniversitesi'nde bulunan lisans ve yüksek lisans öğrencileri ile yapılan yüz yüze anketler gerçekleştirerek, öğrencilerin çevre sorunlarını algılama ve duyarlılık düzeylerinin ölçümü hedeflemiş ve sonuç olarak kadınların erkeklere oranla çevreye karşı daha duyarlı olduğu ve öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun kendisini çevreye karşı duyarlı bir birey olduğunu görmektedir.

Yaraş, Akın ve Şakacı (2011) çalışmalarında, 399 kişilik bir örnek üzerinden çevre bilinci yüksek olan tüketicilerin oluşturduğu pazar hakkında detaylı bilgiler elde etmek için yaş, gelir ve eğitim düzeylerine göre toplanan verilere çeşitli istatistiksel analizler uygulanmış ve sonuç olarak tüketicilerin çevre bilinci bakımından homojen olmadıklarını saptamıştır.

Kahyaoglu ve Özgen (2012) çalışmalarında, öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumlarını anket yardımıyla, Türkiye'de farklı bölgelerde bulunan 7 ayrı üniversitede öğrenim gören öğretmen adaylarının cinsiyet, öğrenim gördükleri program ve en uzun süre ikamet edilen yerleşim yeri gibi çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmiştir. Sonuç olarak kadın adayların erkek adaylara göre çevre tutumlarının daha yüksek olduğunu ve genel olarak çevreye yönelik tutumların orta düzeyde olduğunu gözlemlemiştir.

3 Materyal ve Metod

Bu çalışmanın verilerini Çukurova Üniversitesi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri ile gerçekleştirilen anket görüşmelerinden elde edilen yatay kesit verileri oluşturmaktadır. Yaşları 18-24 aralığında toplamda 649 öğrenciye uygulanmıştır.

Anket toplam 5 bölümden oluşmaktadır. 1. bölümde öğrencilerin Sosyo-Demografik bilgileri elde edilmiştir. 2. bölümde öğrencilere bazı çevre sorunlarını algılamalarına yönelik önem düzeyi soruları sorulmuştur. 3. bölümde öğrencilere bazı çevresel eylemleri kullanım amacı sorulmuştur. 4. kısımda çevreye karşı tutum ve davranış soruları sorulmuş ve son bölüm de ise, çevreye karşı alınabilecek önlemler ile alakalı sorular yöneltilmiştir.

Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi lisans öğrencilerine uygulanan çevreye karşı ilgi düzeylerini ölçmeye yönelik analizler iki aşamadan oluşmaktadır. İlk kısımda, öncelikle anketlerde kullanılacak değişkenlerden söz edilip daha sonra çapraz tablolar kullanılarak bazı değişkenler arasında istatistiksel olarak fark olup olmadığı ki-kare testi yardımıyla araştırılmıştır. İkinci aşamada ise, Çukurova Üniversitesi'nde öğrenim gören lisans öğrencilerin çevreye karşı ilgi düzeylerini etkileyen bazı sosyo-ekonomik faktörler ve çevreye yönelik değişkenler kullanılarak ikili lojistik regresyon analizi yapılmıştır.

Bağımlı Değişken	
İlgili: Öğrencinin kendisini çevreye karşı ilgili bir birey olarak algılama durumu	=0, ilgilenmiyorum =1, ilgileniyorum
Açıklayıcı değişkenler	
Bireysel aylık ortalama gelir	=1, 0-500 TL =2, 501-1000 TL =3, 1001 ve üzeri
Cinsiyet	=1, Kadın =2, Erkek
Katılım: herhangi bir çevre kuruluşuna üye misiniz?	=0, Hayır =1, Evet
Risk: çevresel bir soruna maruz kalıp kalmadığı	=0, Hayır =1, Evet =2, Fikrim Yok
Fedakârlık: çevre için fedakârlık yaparmısınız?	=0, Yaparım =1, Yapmam =2, Kararsızım
Sorumluluk: çevreye karşı sorumlu hissediyormusunuz?	=0, Hayır =1, Evet =2, Kararsızım
Yaşam standartlarından kesinti: Çevre için yaşam standartlarımızdan kesinti yapar mısınız?	=0, Hayır =1, Evet
Farkındalık: Çevrenin olumsuz yönde değiştiğinin farkında mısınız?	=0, Hayır =1, Evet =2, Fikrim Yok

Tablo 1. Değişkenlerin Tanımlaması ve Kodları

3.1 Çapraz tablo

İki kategorik (isimsel veya dereceli) değişken arasındaki ilişkinin varlığını araştırmak için kullanılan çapraz tablo analizi, parametrik olmayan bir istatistiksel analiz olup, örneklem sayısının küçük olduğu durumlarda kullanılmaktadır (Özbay, 2008, s. 461).

3.2 İkili (binary) lojistik regresyon analizi

Lojistik regresyon analizi, istatistikte kullanılan diğer model yapılandırma teknikleri gibi en az değişken yardımıyla en iyi uyuma sahip olacak şekilde bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi tanımlayıp, model kurma amaçlar. (Bircan, 2004, s. 186-187).

Lojistik regresyon analizi bağımlı değişkenin yapısına göre uygulanır. İkili lojistik regresyon modeli, kategorik bağımlı değişkenin ikili (Örn: cinsiyet; kadın-erkek vb.) olduğu durumda kullanılmaktadır. Yani bağımlı değişken iki sonuca sahiptir (Şenel ve Alatlı, 2014, s. 36). Bizim çalışmamızda bireylerin çevreye karşı ilgi düzeylerinin belirlenmesinde ikili lojistik regresyon analizi kullanılmıştır.

Bu çalışmada, bağımlı değişken olarak, öğrencinin kendisini çevreye karşı ilgili bir birey olarak algılama durumu 1 ve algılamaması durumunda ise 0 olarak kabul edilen ikili (binary) değişken tanımlanmıştır. Modelin açıklayıcı değişkenleri ise konu ile ilgili yapılan diğer çalışmalara göre belirlenmiştir. Verileri toplayıp hazırladıktan sonra SPSS 22 kullanarak İkili Lojistik Regresyon Analizi uygulanmıştır.

Analiz bölümünde kullanılacak değişken tanımlamaları ve kodları Tablo 1 de verilmiştir.

4 Araştırma Bulguları

Tablo 2 incelendiğinde ankete katılanların %34,1'i erkekler, %65,9'u kadınlardan oluşuyor. Bireysel aylık gelire bakıldığında %41,1 oranla en büyük pay 501-1000 TL arasında olduğu, en düşük oran ise %23,6 pay ile 1001TL ve üzeri olduğu görülmektedir.

DEĞİŞKEN	DEĞERLER	FREKANS	YÜZDE
Cinsiyet	Erkek	221	34,1
	Kadın	428	65,9
Bireysel aylık gelir	0-500 TL	229	35,3
	501-1000 TL	267	41,1
	1001TL ve üzeri	153	23,6

Tablo 2. Sosyo-Ekonomik Değişkenlere Yönelik Frekans Değerleri

Tablo 3'te çevreye yönelik değişkenlerin frekans değerleri verilmiştir. Tabloya göre katılanların %75,5'i sorumluluk duyduğunu belirtirken, %11,6'sı sorumluluk duymuyor. %89,4'ü farkındalık hissederken, %6,3'ü farkındalık hissetmiyor.

DEĞİŞKEN	DEĞERLER	FREKANS	YÜZDE
Katılım	Hayır	569	87,7
	Evet	80	12,3
Risk	Hayır	91	14,0
	Evet	458	70,6
	Fikrim yok	100	15,4
Fedakârlık	Yaparım	16	2,5
	Yapmam	510	78,6
	Kararsızım	123	19,0
Sorumluluk	Hayır	75	11,6
	Evet	490	75,5
	Kararsızım	84	12,9
Yaşam standartlarından kesinti	Hayır	101	15,6
	Evet	548	84,4
Farkındalık	Hayır	41	6,3
	Evet	580	89,4
	Fikrim yok	28	4,3

Tablo 3. Çevreye Yönelik Değişkenlere Ait Frekans Değerleri

Cinsiyete bağlı olarak katılım durumu değişkenine ait çapraz tablodan (Tablo 4); 428 kadından 51'i ve 221 erkekten 29'unun katılım durumu olarak evet seçimini yaptığı görülmektedir. Bu değişkenlerin alt grupları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı hakkında bilgi veren Ki-Kare tablosu (Tablo 5) incelendiğinde ise ilgili

olasılık değeri (p değeri=0.706); anlamlılık düzeyi olan 0.05 den büyük olması nedeni ile cinsiyet ile katılım alt kategorileri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

		Cinsiyetiniz		Total
		Kadın	Erkek	
Katılım	Hayır	377	192	569
	Evet	51	29	80
Total		428	221	649

Tablo 4. Cinsiyet ve Katılım için Çapraz Tablo

	Value (Değer)	Asymp. Sig. (İstatistiksel Önem)
Pearson Chi-Square (Ki-kare)	0,196	0,706

Tablo 5. Cinsiyet ve Katılım İçin Ki-Kare Testi

Tablo 6 da görülen risk ve sorumluluk alt kategorilerine ait çapraz tabloya bakıldığında da çevresel soruna maruz kalan 458 kişiden 356'sının kendini sorumlu bir birey olarak düşündüğü görülmektedir. İlgili değişkenlerin alt kategorileri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı sonucunu gösteren Tablo 7'deki Ki-kare değerine karşılık gelen olasılık değeri (p değeri =0,200), anlamlılık düzeyi olan 0.05'ten büyük olduğundan risk ve sorumluluk değişkeni alt kategorileri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

		Sorumluluk			Total
		Hayır	Evet	Kararsızım	
Risk	Evet	45	356	57	458
	Hayır	16	62	13	91
	Fikrim yok	14	72	14	100
Total		75	490	84	649

Tablo 6. Risk ve Sorumluluk için Çapraz Tablo

	Value (Değer)	Asymp. Sig. (İstatistiksel Önem)
Pearson Chi-Square (Ki-kare)	5,983	0,200

Tablo 7. Risk ve Sorumluluk için Ki-Kare Testi

Fedakârlık ve risk değişkenleri alt kategorilerine ait çapraz tablo ile alt kategoriler arasında anlamlı ilişkinin olup olmadığını gösteren Ki-kare test sonuçları sırası ile Tablo 8 ve Tablo 9'da görülmektedir. İlgili tablodaki Ki-Kare değerine karşılık gelen olasılık değeri 0.006 anlamlılık düzeyi olan 0.05 den küçük olduğundan bu değişken alt kategorileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

		Fedakârlık			Total
		Hayır	Evet	Kararsızım	
Risk	Evet	45	356	57	458
	Hayır	16	62	13	91
	Fikrim yok	14	72	14	100
Total		75	490	84	649

Tablo 8. Fedâkarlık ve Risk İçin Çapraz Tablo

	Value (Değer)	Asymp. Sig. (İstatistiksel Önem)
Pearson Chi-Square (Ki-kare)	14,303	0,006

Tablo 9. Fedâkarlık ve Risk İçin Ki-Kare Testi

Fedakârlık ve yaşam standartından kesinti değişkenlerinin alt kategorilerine ilişki çapraz tablo ve ilişki anlamlılığını araştırmak amacı ile hesaplanmış olan Ki-Kare tablosu da sırası ile Tablo10 ve Tablo 11 de görülmektedir. İlgili Ki-Kare değerine karşılık gelen olasılık değeri (p değeri=0,000), 0,05'ten küçük olup alt kategoriler arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

		Fedakârlık			Total
		Katılmıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	
Yaşam Standardı	Hayır	9	48	44	101
	Evet	7	462	79	548
Total		16	510	123	649

Tablo 10. Fedâkarlık ve Yaşam Standartı İçin Çapraz Tablo

	Value (Değer)	Asymp. Sig. (İstatistiksel Önem)

Pearson Chi-Square (Ki-kare)	73,071	0,000
------------------------------	--------	-------

Tablo 11. Fedâkarlık ve Yaşam Standartı İçin Ki-Kare Testi

Cinsiyet ve çevre konularına ilgi değişkenlerinin alt kategorileri arasındaki ilişkiyi gösteren çapraz tablo ve ki-kare sonuçları ise sırası ile Tablo 12 ve Tablo 13 de görülmektedir. İlgili olasılık değeri ($p=0,188$) anlamlılık düzeyi olan 0,05 den büyük olduğundan çevre konularına ilgili olma durumunun cinsiyete göre anlamlı bir farklılık içermediği sonucuna ulaşılmıştır.

		Cinsiyetiniz?		Total
		Kadın	Erkek	
Çevre konularıyla ne derece ilgileniyorsunuz?	İlgilenmiyorum	8	8	16
	İlgileniyorum	420	213	633
Total		428	221	649

Tablo 12. Çevre konularına ilgi ve Cinsiyetiniz Çapraz Tablo

	Value (Değer)	Asymp. Sig. (İstatistiksel Önem)
Pearson Chi-Square (Ki-kare)	1,858	0,188

Tablo 13. Çevre konularına ilgi ve Cinsiyet Ki-kare Testi

	Ortalama	Std. Sapma
Hava kirliliği	2,8598	,37729
Nehirlerin ve denizlerin kirlenmesi	2,8105	,46429
Su baskını	2,2650	,74164
Çöp	2,7766	,48209
Kötü atık yönetimi (örneğin, atık depolama alanlarının aşırı kullanımı)	2,7165	,57175
Trafik sıklığı	2,3236	,73498
Genetiği değiştirilmiş gıda	2,6918	,59882
İklim değişikliği	2,6733	,63677
Ozon tabakasında delik	2,6841	,61142
Dünyanın kaynaklarını kullanmak	2,5455	,72957
Türlerin yok olması	2,7550	,56115
Radyoaktif atık	2,7735	,51775
Aşırı nüfus	2,6148	,60820

Tablo 14. Bazı Çevre Sorunlarının Algılanan Önem Düzeyi

Anketin 2. Bölümünde öğrencilere, bazı çevre sorunlarının algılanan önem derecelerini belirtmeleri istenmiş olup, sonuçlar Tablo 14'te gösterilmiştir. Algılanan önem düzeyi, hiç önemli değil (0) ile kesinlikle çok önemli (3) arası değerler alan dördümlü Likert ölçeği şeklinde ölçülmüştür. Değerler birbirine çok yakın olup, algılanan en önemli çevre sorunu Hava kirliliği (2,8598) değişkeni olurken, en az önemli sorun su baskını (2,2650) olmuştur.

Anketin 3. Bölümünde, öğrencilere bazı çevresel eylemleri ne amaçla yaptıkları sorulmuş ve cevap olarak; kolaylık, tasarruf etmek, çevreyi korumak ve sağlık cevaplarından birini seçmeleri istenmiştir. Tablo 15'te bu sonuçlar verilmiştir. Sonuçlara göre; yüzdesel olarak en fazla geri dönüşümlü öğeler kullanma eyleminde (%74,6) ve çevre sorunuyla ilgili bir kampanyaya katılma eyleminde (%80,9) çevreyi korumak faktörü en yüksek orana sahiptir. İşe giderken yürüme veya bisiklete binme eyleminde sağlık (%39,8), toplu taşıma kullanma da tasarruf etmek (%39,9), kullanmadığı ışıkları kapatma tasarruf etmek (%84,0), enerji tasarruflu ampuller satın almak tasarruf etmek (%80,6), organik yiyecek satın alma sağlık (%72,1) faktörleri en yüksek oranlara sahiptir.

	Kolaylık	Tasarruf Etmek	Çevreyi Korumak	Sağlık
İşe giderken yürüme veya bisiklet kullanma	%14,9	%27,6	%17,7	%39,8
Toplu taşıma kullanma	%31,9	%39,9	%27,7	%0,5
Kullanmadığın ışıkları kapatma	%4,6	%84,0	%10,9	%0,5
Enerji tasarruflu ampuller satın alma	%4,3	%80,6	%14,9	%0,2
Organik yiyecek satın alma	%5,1	%7,2	%15,6	%72,1
Geri dönüşümlü öğeler kullanma	%6,0	%17,6	%74,6	%1,8
Çevre sorunuyla ilgili bir kampanyaya katılma	%6,9	%10,0	%80,9	%2,2

Tablo 15. Bazı Çevresel Eylemleri Kullanım Amacı

Anketin 4. bölümünde, öğrencilere Çevreye karşı tutum ve davranışları hakkında sorular sorulmuş, hayır (0) veya evet (1)'i seçmeleri istenmiştir. Sonuçlar Tablo 16'da verilmiştir. Sonuçlara göre; cevaplayan kişilerin büyük çoğunluğu (%92,1) kullanılmadığında elektrikli cihazları ve gazı kapatıyor. Soruyu yanıtlayanların %76,6'sı enerji tasarrufu sağlayan elektrikli cihazları kullandığını söylemiştir.

	Hayır	Evete
Alışveriş çantası ile alışverişe çıkmak	%52,7	%47,3
Tek kullanımlık malların alımından kaçınmak	%47,1	%52,9
Eski gazete, boş şişe, teneke vb. maddeleri geri dönüşüm için topluyorum	%57,2	%42,8
Cam, teneke, plastik veya gazeteleri vb. geri dönüşüme sokmak için özel bir çaba sarf ediyorum	%50,5	%49,5
Atık yağı gibi su kirleticilerini bir yerde topluyorum	%51	%49
Kullanılmadığında elektrikli cihazları ve gazı kapatıyorum	%7,9	%92,1
Enerji tasarrufu sağlayan elektrikli cihazları kullanıyorum	%23,4	%76,6
Güneş enerjisi kullanan bir su ısıtıcısı kullanıyorum	%41	%59
Deterjan kullanımını en aza indirmeye çalışıyorum.	%36,7	%63,3

Tablo 16. Çevreye Karşı Tutum ve Davranışlar

Anketin 5. Bölümünde öğrencilere çevreye karşı alınabilecek önlemler sorulmuştur. Hiç gerekli değil (0)'dan çok gerekli (3) değerine kadar ölçeklendirmeleri istenmiştir. Çıkan sonuçlar Tablo 17'de verilmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu çevreye karşı alınabilecek önlemlerin için çok gerekli olduğunu düşünmektedirler. Önlemlerin gereksiz olduğunu düşünenlerin sayısı oldukça azdır. Bu sonuçlara göre öğrencilerin çevreye karşı oldukça duyarlı olduklarını söyleyebiliriz.

	Hiç Gerekli Değil	Orta Düzeyde Gerekli	Çok Gerekli	Kararsızım
Çevre ile ilgili konularda eğitim	%0,6	%16,2	%82,9	%0,3
Yerel halkla daha iyi bir iş birliği sistemi	%2,2	%22,3	%74,7	%0,8
Bireylerin çabaları	%1,2	%17,4	%80,7	%0,6
Doğru enerji politikaları	%1,5	%16,5	%81	%0,9
Sağlık ve tarımla ilgili programlar	%3,1	%21,4	%74,9	%0,6
Doğru su kaynaklarının kullanımı	%2,1	%14,8	%83,1	%0
Gıda güvenliğinin sağlanması	%2	%14,6	%82,9	%0,5
Çevre ile ilgili yasaların oluşturulması ve iyileştirilmesi	%2,6	%14,3	%82,4	%0,6
Kurumsal reform ve çaba	%3,1	%23,7	%71,2	%2
Teknolojik gelişmelere destek verilmesi	%5,1	%26,5	%66,6	%1,8

Tablo 17. Çevreye Karşı Alınabilecek Önlemler

Tablo 18 de logit modeli doğru tahmin yüzdesi verilmiştir.

		Tahmin Edilen			
		Çevre konularıyla ne derece ilgileniyorsunuz?			
Gözlemlenen		İlgilenmiyorum	İlgileniyorum	%	
Adım 1	Çevre konularıyla ne derece ilgileniyorsunuz?	İlgilenmiyorum	6	10	37,5
		İlgileniyorum	1	632	99,8
Toplam Yüzde					98,3

a. The cut value is ,500

Tablo 18. Logit Modeli Doğru Tahmin Yüzdesi

Tablo 18'de görüldüğü gibi çevre konularıyla ilgilenmeyenlerin %37,5'i, ilgilenenlerin %99,8'i doğru sınıflandırılmış olup, genel olarak doğru sınıflandırma oranı %98,3 şeklinde bulunmuştur.

		Chi-square	df	p
Step 1	Step	56,361	8	,000
	Block	56,361	8	,000
	Model	56,361	8	,000

Tablo 19. Omnibus Tests of Model Coefficients

Tablo 19 sonuçlarına göre; p değeri= 0,000<0,05 olduğundan ki-kare değeri anlamlıdır. Yani, model katsayıları anlamlıdır (önemlidir). Bunun anlamı, bağımsız değişkenler bağımlı değişkenin tahminine katkı sağlar.

Adım	-2 Log likelihood	Cox & Snell R2	Nagelkerke R2
1	93,732'a	,083	,403

Tablo 20. Model Özeti

Cox ve Snell R² istatistiği değeri 0,083 bulunmuştur. Bu oran, bağımlı değişken ile bağımsız değişkenler arasında yaklaşık olarak % 8'lik bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Nagelkerke R² istatistiği ise yaklaşık olarak % 40 olarak bulunmuş ve bağımlı değişkenle bağımsız değişkenler arasında yaklaşık olarak %40'lık bir ilişkinin olduğunu göstermektedir (Baş ve Çakmak, 2012, s. 73).

Step	Chi-square	df	p
1	10,907	8	,207

Tablo 21. Hosmer and Lemeshow Test

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Cinsiyet (1)	,177	,606	,086	1	,770	1,194
Bireysel Gelir	-,114	,405	,080	1	,778	,892
Yaşam Standardından Kesinti	3,182	,703	20,473	1	,000	24,105
Risk	,163	,436	,139	1	,709	1,177
Farkındalık	-1,614	,667	5,861	1	,015	,199
Fedakârlık	1,927	,571	11,381	1	,001	6,871
Sorumluluk	,903	,549	2,709	1	,100	2,468
Katılım	,542	1,156	,220	1	,639	1,720
Sabit	,821	1,290	,406	1	,524	2,274

Tablo 22. Logit Modeli Tahmin Sonuçları

Cinsiyet değişkeninin olasılık değeri (sig. =0 770), Bireysel gelir değişkeninin olasılık değeri (sig.=0,778), Katılım değişkeninin olasılık değeri (sig.=0,639), Risk değişkeninin olasılık değeri (sig.=0,709) ve Sorumluluk değişkeninin olasılık değeri (sig.=0,100); 0,05 den büyük olduğundan bu faktörler çevreye karşı ilgi düzeyini etkilemez. Fedakârlık değişkeninin olasılık değeri (sig.=0,001); 0,05'den küçük olduğundan bu faktör çevreye karşı ilgi düzeyini etkiler. Exp(B) değerine bakıldığında fedakârlık faktörü çevreye ilgiyi 6,871 kat etkilediği görülmektedir. Fedakârlık faktörünün B katsayısı pozitif olduğundan çevreye karşı ilginin artmasına katkı sağlar. Farkındalık değişkeninin olasılık değeri sig=0,015<0,05 olduğundan bu faktör çevreye karşı ilgi düzeyini etkiler. Exp(B) değerine bakıldığında farkındalık faktörü çevreye ilgiyi 0,201 kat etkilediği görülmektedir. Farkındalık faktörünün B katsayısı negatif olduğundan çevreye karşı ilginin azalmasına sebep olur. Yaşam standardından kesinti değişkeninin olasılık değeri (sig.=0,000); 0,05'den küçük olduğundan bu faktör çevreye karşı ilgi düzeyini etkiler. Exp(B) değerine bakıldığında Yaşam standardından kesinti faktörü çevreye ilgiyi 24,105 kat etkilediği görülmektedir. Yaşam standardından kesinti faktörünün B katsayısı pozitif olduğundan çevreye karşı ilginin artmasına katkı sağlar (Karagöz, 2017, s. 390).

5 Sonuç

Cinsiyete ve bireysel aylık gelire göre öğrencilerin çevreye karşı ilgi düzeyleri arasında ilişki yoktur. Kız öğrencilerin (%98,13) ve erkek öğrencilere (%96,38) göre çevre ilgileri daha yüksektir. Bireysel aylık geliri 501-1000 TL olan öğrencilerin diğerlerine göre çevreye ilgisi daha fazladır. Öğrencilerin işe giderken yürüme veya bisiklet kullanmada (%17,7), toplu taşıma kullanmada (%27,7), kullanmadığı ışıkları kapatmada (%10,9), enerji tasarruflu ampuller satın alma (%14,9), organik yiyecek satın almada (%15,6) oranlarında çevreyi korumayı amaçlamışlardır. Öğrencilerin davranışlarına bakıldığında; (%52,7) oranla alışveriş çantası ile alışverişe çıkmadıklarını, (%50,5) oranında cam, teneke, plastik veya gazeteleri vb. geri dönüşüme sokmak için özel bir çaba sarf etmediklerini, (%51) oranında atık yağı gibi su kirleticilerini bir yerde toplamadıklarını belirtmişlerdir. Çevre sorunlarının önem düzeyi incelendiğinde yakın sonuçlar elde edilmiştir ve en önemli buldukları çevre sorunları hava kirliliği, nehirlerin ve denizlerin kirlenmesi, çöp ve türlerin yok olması olarak belirtmişlerdir. Çevre kirliliğine karşı alınabilecek önlemler tablosuna genel olarak bakıldığında, öğrenciler genellikle önlemlere sıcak bakmışlardır. Çok düşük bir oranla kararsız olduklarını söylemişlerdir. En çok önemi doğru su kaynaklarının kullanımına (%83,1) veren öğrenciler, en düşük önemi ise teknolojik gelişmelere destek verilmesi (%5,1) vermişlerdir.

Çevreye karşı ilgi düzeyini etkileyen faktörlerin belirlenmesi açısından tahmin edilen logit modeli sonuçlarına göre; cinsiyet, katılım, sorumluluk, bireysel gelir ve risk değişkenleri çevreye ilgi düzeyini etkilemezken, fedakârlık, yaşam standardından kesinti ve farkındalık değişkenleri çevreye ilgi düzeyini etkilemektedir.

Fedakârlık, yaşam standardından kesinti değişkenleri çevreye ilgiyi pozitif yönde etkilerken, farkındalık değişkeni negatif yönde etkilemektedir.

Diğer bir ifadeyle; kendini çevreye karşı sorumlu hissedenler, herhangi bir çevre kuruluşuna üye olanlar, çevre için fedakârlık yapanlar ve çevre için yaşam standardından kesinti yapanlar kendilerini çevreye karşı duyarlı bir birey olarak tanımlama olasılıkları daha yüksektir. Ayrıca kadınların erkeklere göre çevreye karşı daha duyarlı olduğu söylenebilir. Ulaşılan bulgular, bu konuyla ilgili daha önce yapılan çalışmalarda elde edilen sonuçlarla paralellik gösterdiği söylenebilir. Bu kapsamda çalışmanın sonuçları, Öztürk (2010)'un bulguları ile benzerlik göstermektedir.

Kaynakça

- Baş, M., ve Çakmak, Z. (2012). Gri İlişkisel Analiz ve Lojistik Regresyon Analizi ile İşletmelerde Finansal Başarısızlığın Belirlenmesi ve Bir Uygulama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(3), 63-82.
- Bircan, H. (2004). Lojistik Regresyon Analizi: Tıp Verileri Üzerine Bir Uygulama. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 185-208.
- Çabuk, B., ve Karacaoğlu, Ö. C. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Çevre Duyarlılıklarının İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36(1-2), 189-198.
- Kahyaoğlu, M., ve Özgen, N. (2012). Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 5(2), 171-185.
- Karagöz, Y. (2017). *Spss ve Amos Uygulamalı Nicel-Nitel-Karma Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği*. Sivas: Nobel Yayıncılık.
- Özbay, Ö. (2008). Çapraz Tablo Analizi Nasıl Yapılır?: Pratik Bir Açıklama. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, 9, 459-470.
- Öztürk, Z. (2010). Sosyo-Ekonomik Ve Demografik Faktörlerin Çevresel Sorunların Algılanması ve Çevre Duyarlılığı Üzerine Etkileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uzun, N. & Atlı, K. (2014). Öğrencilerin Çevreye Yönelik İlgi, Düşünce Ve Davranışları Arasındaki Korelasyonun İncelenmesi . *Erzincan University Journal Of Science And Technology* , 2 (2) , 197-215 .
- Şenel, S., ve Alatlı, B. (2014). Lojistik Regresyon Analizinin Kullanıldığı Makaleler Üzerine Bir İnceleme. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 5(1), 35-52.
- Yaraş, E. , Akın, E. ve Şakacı, B. K. (2012). Tüketicilerin Çevre Bilinci Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma Öneri Dergisi, 9 (35) , 117-126.
- Yücel, A. S., ve Morgil, F. İ. (1998). Yüksek Öğretimde Çevre Olgusunun Araştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 84-91.